

rigendo, sed de retractando, favore ætatis, quod legitime gestum est sed meminisse oportet, hac de re esse apud nos *dist. l. 23. tit. 4. p. 3.* ubi cavetur, reductioem ad arbitrium boni viri esse postulandam apud Iudicem ordinarium loci, ubi arbitrarium est, & hoc approbant per illum textum, Barbof. *supr. Greg. Lop. ibi Hermos. in l. 9. glos. 9. nu. 12. tit. 5. part. 5. & alii supra laudati.*

Ibi: *Quinto, probatur ea ratione.*

De hoc latè Carleval. *suprà. dist. disput. 2. à nu. 203.* & diximus jam ad *cap. 4. sub. ver. Verum ut res, num. 26.*

Ibi: *Ex quibus apparet, agentem ex l. diffamari.*

- 33 Utens remedio *l. diffamari*, comparere debet coram Iudice, apud quem ipse convenitur, si actor iudicium inchoaret, secundum receptiorem doctrinam; pro qua, ultra adductos in *presenti*, Gregor. *Lop. in c. l. 46. glos. 3. Argel. de legitim. contradi. quest. 3. art. 6. nu. 190.* Marant. in *specul. part. 4. dist. 21. nu. 19.* Pacian. *dist. c. 56. nu. 24. vers. S. d. in contrarium*, Anton. Gabr. *commun. libr. tit. titul. de actionib. conclus. 8. nu. 41.* Ponte *decis. 31. per totum*, Cyriac. *tom. 1. controvers. 161.* Mensinger. *cent. 6. observat. 90.* Cagnol. *suprà. nu. 9.* Contard. *ibidem, quest. 1. num. 2.* Seisè *decis. 115. à nu. 5.* Gattier. *dist. conf. 51. à nu. 10.* Paz *dist. §. 1. in fine*, Villadiego. *dist. nu. 108.* Rota *decis. 236. part. 1.* Tusch. *supr. conclus. 413. nu. 2.* Capyc. *decis. 18. Ursill. in addit. ad Affl. dist. decis. 268.* Trentacinq. *nu. 6. ver. Cum hæc agitur*, Cacheran. *decis. 150.* Gratian. *dist. cap. 85.* & alii apud Capyc. *decis. 89. nu. 5. lib. 1.*

Ibi: *Etsi contrarium nempe utentem remedio.*

- 34 Sed quod adeundus sit Iudex ejus, qui ad iudicium provocatur, contra prædictos sentiunt Carleval. *dist. disput. 2. nu. 202.* Franchis *decis. 657.* Tondut. *dist. cap. 8. nu. 3.* etsi obscure loquatur, Gagliard. *de juram. §. 4. nu. 29.* Boër. *dist. quest. 255. num. 7.* Abbas in *c. p. cum inter, de except. Deci. conf. 487. & conf. 686. in fine*, Parisi. in *cap. in presentia, nu. 19. de probat. Mausoni. de caus. executiv. lib. 1. quest. 7. ampliat. 40. à nu. 2.* Quod ea ratione defendi potest, quia iudicium, in quo reus intendit, ut actor experiri compellatur, aut ei silentium imponatur, aliud est, ac distinctum ab eo, quod sequitur, si provocatus diffamator agere velit, ut observant Carleval. *supr. Gail. practic. observation. lib. 1. observat. 11. nu. 2.* cum aliis, quare in primo, cum reus originarius actoris vice fungatur, forum ejus, contra quem agit, sequi tenetur. In secundo autem: actor originarius adibit Iudicem diffamati. Quo servabitur in utroque juris regula, ut actor rei forum sequatur, de qua in *cap. cum sit generale 8. de for. competunt.* Atque ita alter erit Iudex causæ præparantis, & alter causæ præparatæ; absque eo, quod obstat commune axioma juris: ut scilicet *Iudex causæ præparatæ, sit etiam causæ præparantis*, deductum ex *l. ordinarii 13. Cod. de rei vendicat. cujus mimitere Tondut. de prevent. judic. part. 1. cap. 24. nu. 1. vers. Item quia, Post. de manuent. observat. 6. nu. 3.* Carleval. cum plurimis *dist. disput. 2. nu. 204.* Quoniam regula illa solum procedit; ubi aliàs Iudex est compedens ad utramque causam; tunc ibi finiri debet iudicium

præparatum, ubi præparatorium est inchoatum; etenim propter connexionem, quam inter se habent, etsi duo sint; idem servatur, ac si esset unicum; juxta *l. ubi acceptum 30. ff. de judic.* Sed sola cognitio causæ præparatæ non præstat jurisdictionem, ipsam non habenti ad causam præparatam, ut in *casu dist. l. diffamari*, in quo cum diversi sint rei, si ejusdem fori non fuerint, Iudex diffamatoris solum est competens ad præparatorium, & Iudex diffamati ad præparatum, ut colligitur ex Cyriac. *controvers. tom. 2. controvers. 381. à nu. 50.* qui asserit, causæ continentiam dividi, quoties rei sunt fori diversi; Rimin. *sen. conf. 464. nu. 26.* Schrader. *conf. 24. sub. nu. 69. vol. 2.* Unde hæc sententia, etsi non tam communis habeatur, nec usus recepta, quam contraria; jure sustineri ita potest.

Ibi: *Ex quo & Alexander dist. conf. 103.*

Alexandrum sequuntur Cyriac. *dist. controvers. 37. 161. nu. 3.* Contard. & Cagnol. *ubi proximè, asserentes, Clericum, vel Episcopum, qui se jactaverit ad saculare Tribunal, ex d. l. diffamari, trahi posse*; Cancer. *nu. 62.* Trentacinq. *nu. 6. in fine*, Capic. *d. decis. 18.* Quoniam per diffamationem 38 provocat laicum ad iudicium, seque ad litigandum coram legitimo Iudice rei astringit; Tusch. *d. concl. 411. nu. 5.* Salycet. & Castr. in *l. un. c. ut nemo in vit. Gratian. supr. nu. 14.* Trentacinq. *n. 6. vers. Prima est.*

Ad Num. 6.

Quoties reus duplicem forum habet jure communi, actor eligere poterit, in quo velit adversarium convenire; Carleval. cum multis, *dist. disputat. 2. 152.* Marant. in *l. si actor, num. 33. ff. de procuratorib.* Paz in *prax. tom. 1. temp. 1. num. 67.* Cebed. *Lustan. decision. 54. nu. 2. part. 1.* Tondut. *supr. part. 2. cap. 42. nu. 11.* Sed si ex privilegio reus plures Iudices habuerit, ipsius est electio; Cebed. & Marant. *ibidem*, D. Covarruvias *practicar. 40. cap. 7. nu. 5. vers. Sextò deinde, in fine*, Bald. in *l. cum Clericis, C. de Episcop. & Cleric.* Carleval. qui alios refert, *suprà, nu. 608.* Barbof. in *colleclan. ad cap. dilecti, nu. 12. de for. compet.*

Ibi: *Quod si reus proponat in iudicio.*

Ubi actoris; qui diffamavit; est electio, etiam si reus diffamatus unum Iudicem adeat, causa ad eum, quem voluerit diffamator, remittetur; quod docent Tusch. *d. concl. 412. num. 5.* Cagnol. *supr. num. 10. vers. Secunda dubitatio*, Tondut. *dist. c. 8. num. 4.* Paz *ubi proximè, nu. 69.* & communiter DD. Non enim amittit jus; sibi ut actori competens, quamvis inuitus ad iudicium trahatur. Quicquid sentiat Trentacinq. *nu. 7.*

Ibi: *Nam si de eo solum ageretur.*

Hic D. Covarruvias concedit unum esse Iudicem 42 causæ præparatæ; & alterum præparantis; quod est notandum ad dicta nuper. *n. 34. cum seqq.*

Ad Num. 7.

Remedium *l. diffamari*, commune est causis omnibus, tam civilibus, quam criminalibus, quod omnino in praxi receptum est: & licet Sarmient. *dist. lib. 1. selectar. cap. 2.* contendat, de jure solum habere locum in causa status; contrarium Interpret-

tes concordati calasio firmaverit, præfatam conclusionem comprobantes; Anton. Gom. *dist. tom. 3. variar. c. pit. 1. num. 17. 18.* ubi alios laudat, Pichard. in *manuduction. dist. §. 4. nu. 47.* Paz *dist. §. 1. nu. 5. cundo*, Molin. *dist. cap. 14. à nu. 23.* Ioan. Garc. *de nobilit. glos. 47. à nu. 17.* Pat. Molin. *de just. & jur. disputat. 639. col. fm. Villadieg. d. dist. num. 208.* Ouald. ad Donell. *lib. 17. cap. 4. lit. G.* Gregor. *Lop. in d. l. 46. glos. 2.* Gattier. *supr. nu. 5.* Tusch. *dist. concl. 412. numer. 2.* Trentacinq. *nu. 1.* Natta in *d. Clement. sup. de verbor. signific.*

Ad Num. 8.

- 44 Idem docent Molin. *supr. nu. 28. 29.* ubi rectè ait, maximam nocentiam fieri de præfenti successori majoratus ex diffamatione possessoris jactantis, primogenium post mortem suam ad illum non preventurum; nam intuitu futuræ successione solent uxores nobiles, divitesque reperire successores, communique æstimatione honorantur; quare æquissimè uti auxilio *dist. l. diffamari*, permittitur, Gattier. *conf. 11. nu. 1.* Arias Pinel. in *l. 1. part. 3. nu. 78. C. de bon. mater. Padilla in l. 1. num. 30. C. de fidicommiss.* Ant. Gom. in *l. 40. Taur. num. 79.* Gregor. *Lop. in l. 1. nu. 2. parr. 3.* Valasc. *consult. 184. à nu. 4.* Sarmien. *d. dist. cap. 2. & lib. 7. cap. 6.* D. Francisc. de Leon, Valent. *decis. 33. num. 14. 15.* Perera *d. dist. 72. per totam, & decis. 129. num. 2.* faciunt tradita latissime per D. Larrea; licet diverso casu loquatur, *Granulen. d. dist. 38. per totam.* De aliis quæstionibus, ad *l. l. diffamari*, attentibus, consulas Trentacinq. *supr.* qui sedecim cumulavit.

AD CAPUT XIX.

De revocatione donationis inofficiosa, vel ex l. si unquam, 8. D. de revoc. donat.

S U M M A R I U M.

- 1 DD. de materia agentes recensentur.
- 2 Donatio facta extraneo non liberto, an revocetur in totum ex l. si unquam, C. derevoc. donat. filiorum natiuitate? refertur, negativa. Traditur contraria verior.
- 3 Id quod verosimiliter responderet disponens interrogatus, habetur pro expresso in dispositione.
- 4 Donatio facta extraneo ab existimante filium, quem habebat, obiisse; errore detecto, revocatur.
- 5 Ubi donans de futuris cogitasse liberis comprobatur, non est locus *dist. l. si unquam.*
- 6 Filios habens si donet, aliis supervenientibus, non est revocanda ex dicta constitutione donatio.
- 7 Fallit, si proles existens tempore donationis odio à patre habebatur.
- 8 Si donetur ab habente filios naturales, vel adoptivos; legitimis & naturalibus natis, donatio revocatur.
- 9 Partus ita editus, ut naturaliter vivere non possit, donationem non revocat.
- 10 Quo tempore, si nascatur infans, vitalis non sit remissivè.
- 11 Renunciatio specialis *dist. constitutionis* impedit donationis revocationem.
- 12 Donatio ob causam filiorum natiuitate non retractatur.

Faria addit. ad Covar. Tom. 2.

- 13 Nec remuneratoria.
- 14 Donans extraneo, non presumitur de filiis cogitare.
- 15 Melius est in dubiis favere repetitioni, quam adventitio lucro.
- 16 Donatio facta ab eo, qui de liberis cogitavit, revocatur dumtaxat quoad legitimam supervenientium.
- 17 Revocatio ex *dist. l. si unquam contingit ipso jure, & vivente donatore.*
- 18 Auxilium *dist. constitutionis* solum competit, se filius legitimus donatori nascatur.
- 19 Quid de legitimo per subsequens matrimonium.
- 20 Filius legitimatus in articulo mortis per subsequens matrimonium in fraudem non revocat donationem.
- 21 Filius incapax successionis, cum pater donat? se per subsequens matrimonium postea legitimus fiat, revocat donationem.
- 22 Filius legitimatus per rescriptum Principis, ad revocandum donationem non proficit.
- 23 Utrum filius naturalis revocet donationem à matre factam, d. l. si unquam.
- 24 Renunciatio legitime juxta formam cap. quamvis pactum, filiorum natiuitate non revocatur.
- 25 Primogenitus si majoratum renunciet, prole suscepta, renunciatio retractatur.
- 26 Ex d. l. si unquam dominium rei donatæ ipso jure ad donatorem revertitur.
- 27 An donationes causa mortis, & legata, ex d. constitutione per filii natiuitatem revocentur? Remissivè.
- 28 Si donator post revocationem donationis, cum possidet, non manifestavit voluntatem revocandi, an ex hoc donatio reviviscat?
- 29 Donatio filio facta solum quoad legitimam postea natorum infringitur.
- 30 Donatio facta filio naturali num nato legitimo, in totum revocatur?
- 31 Natura, quoad paternum amorem, differentiam inter legitimos, & illegitimos filios non statuit.
- 32 Donatio filio adoptivo facta, natis legitimis, & naturalibus in totum irritatur.
- 33 Donatio facta filio, aliis postea natis, revocatur etiam quoad Tertium, & Quintum, secundum aliquos.
- 34 Melioratio fieri aut gravamen imponi non potest, unico existenti filio.
- 35 Si tempore meliorationis multi erant liberi, & cum parens moritur, unicus filius reperitur, illa corrumpit.
- 36 Habens filium unicum, nepotem ex eo potest meliorare.
- 37 Etiam si & nepos unicus sit.
- 38 Obtinens Regiam facultatem ad constituendum majoratum in filio, non potest nepotem primo loco vocare ad successionem, filios invito.
- 39 Impetrata facultate ad majoratum constituendum in uno ex filiis in ea nominatis, nequit primum vocare nepotem ex ipsis parens.
- 40 Donatio facta filio unico non retractatur quoad Tertium, & Quintum, aliorum natiuitate.
- 41 Donationem Ecclesie factam non revocari, nisi quoad legitimam, filii natiuitate, qui doceant?
- 42 Potior est filius Ecclesie in bonis patris etiam ultra legitimam.
- 43 Filius non debet legitimam ex bonis patris ipsius ascendentibus.